

Parlementaire geschiedenis	Beslaglegging mag niet uitsluitend als pressiemiddel worden ingezet (art. 435 en 441 lid 3 Rv)
Per 1 oktober 2020	

Wettekst:¹

(...)

B

In het eerste lid van artikel 435 komt «te gelijker tijd» te vervallen.

(...)

E

Aan artikel 441 wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Het is niet toegestaan zaken in beslag te nemen indien redelijkerwijs voorzienbaar is dat de opbrengst die gerealiseerd kan worden door het verhaal op die zaken minder bedraagt dan de kosten van de beslaglegging en de daaruit voortvloeiende executie, tenzij de schuldeiser aannemelijk kan maken dat de schuldenaar door het beslag en de executie niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen.

(...)

¹ [Stb. 2020, 177](#).

Besluit tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding:²

De Wet van 3 juni 2020 tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Faillissementswet in verband met de herziening van het beslag- en executierecht ([Stb. 2020, 177](#)) treedt in werking met ingang van 1 oktober 2020, met uitzondering van:

- a. (...)

Nota van Toelichting

Dit besluit regelt dat de Wet van 3 juni 2020 tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Faillissementswet in verband met de herziening van het beslag- en executierecht ([Stb. 2020, 177](#), hierna: de wet), op enkele onderdelen na, op 1 oktober 2020 in werking treedt.

Een inwerkingtreding per 1 oktober 2020 wijkt af van de vaste verandermomenten; die voorzien in een inwerkingtreding van een wet per 1 januari of 1 juli. Er is gekozen voor een eerdere inwerkingtreding nu het wetsvoorstel door het parlement als een prioritair voorstel is behandeld. De wet beoogt het bestaansminimum van schuldenaren te beschermen, beslag en executie efficiënter te maken en te voorkomen dat beslag en executie uitsluitend als pressiemiddel worden ingezet. De urgentie van de wet is door de economische gevolgen van de COVID-19 pandemie alleen maar toegenomen. In overleg met het veld is daarom bezien voor welke onderdelen een inwerkingtreding op 1 oktober 2020 mogelijk is. Een eerdere inwerkingtredingsdatum dan 1 oktober wordt niet werkbaar geacht omdat deurwaarders en andere betrokken partijen de gelegenheid moet worden geboden om hun bedrijfsvoering aan te passen aan de gewijzigde bepalingen.

(...)

² [Stb. 2020, 277](#).

Memorie van toelichting³

(...)

7. Uitgangspunt 3: beslaglegging dient niet uitsluitend als pressiemiddel te worden ingezet

7.1.1. Beperking beslagmogelijkheden als dit schuldophogend werkt

Het derde uitgangspunt van dit wetsvoorstel is dat verhaalsbeslag ter verhaal moet dienen en niet louter mag worden ingezet als pressiemiddel. Beslag dient om executie mogelijk te maken. Een schuldeiser die over een executoriale titel beschikt, mag, als een schuldenaar weigert vrijwillig aan de executoriale titel te voldoen, door tussenkomst van de deurwaarder ervoor zorgen dat de titel gedwongen ten uitvoer wordt gelegd. Dit doet hij door de deurwaarder opdracht te geven de executoriale titel ten uitvoer te leggen. De deurwaarder zal bij verhaalsbeslag dan – zo nodig met ondersteuning van de sterke arm- de vordering kunnen verhalen op vermogensbestanddelen van de schuldenaar door deze in beslag te nemen en te verkopen (executeren). Uit de opbrengst van de executie wordt de vordering dan voldaan. De beslaglegging wordt in dat geval gebruikt om de vordering te kunnen voldoen en niet als pressiemiddel. Het wetsvoorstel legt dit vast door in de afdeling voor roerende zaken niet zijnde registergoederen (door toevoeging van een nieuw derde lid aan artikel 441) te bepalen dat beslaglegging op deze roerende zaken niet toegestaan is als redelijkerwijs voorzienbaar is dat het bedrag dat kan worden opgebracht bij verhaal op de beslagen goederen minder bedraagt dan de kosten van het beslag en de daarop volgende executie. In het geval dat redelijkerwijs voorzienbaar is dat de kosten van de beslaglegging hoger zijn dan de baten, is de schuldeiser in beginsel niet gebaat bij de beslaglegging, althans indien overgegaan wordt tot executie zal zijn vordering op de schuldenaar niet afnemen. Integendeel, indien onder deze omstandigheden toch tot beslaglegging wordt overgegaan, zal de schuld van de schuldenaar jegens de schuldeiser enkel oplopen, doordat bepaalde kosten die hiermee zijn gemoeid voor rekening van de schuldenaar komen. Dit terwijl redelijkerwijs van tevoren al te voorzien was dat de maatregelen niet tot aflossing maar tot schuldophoging zouden leiden. In dat geval wordt ervan uitgegaan dat een beslag louter wordt gebruikt als pressiemiddel. Het beslag dient dan niet daadwerkelijk om de schuld op de schuldenaar te verhalen, maar om de schuldenaar te bewegen tot een «vrijwillige» betalingsregeling. De schuldenaar zal dan onder de druk van het beslag en de dreigende executie misschien de schuldeiser betalen, ook als hij daar geen afloscapaciteit voor heeft. Door in deze omstandigheden onder druk van een beslag over te gaan tot «vrijwillige» aflossing is het risico groot dat de schuldenaar onder het bestaansminimum komt of andere schulden aangaat die hij ook niet kan voldoen.

Op dit uitgangspunt wordt een uitzondering gemaakt voor het geval de schuldeiser aannemelijk kan maken dat de schuldenaar door het beslag en de executie niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen. Deze uitzondering maakt het mogelijk dat onderscheid gemaakt kan worden tussen schuldenaren die een vordering niet kunnen betalen («niet-kunners») en schuldenaren die niet willen betalen («niet-willers»). Het is dan aan de schuldeiser om aannemelijk te maken dat het een schuldenaar betreft die niet wil betalen, maar dit wel kan, bijvoorbeeld omdat hij beschikt over vermogensbestanddelen in het buitenland. De niet-willende schuldenaar zal niet snel op onevenredig zware wijze worden getroffen door het beslag. Hij kan de vordering immers voldoen door zijn andere vermogensbestanddelen te gelde te maken.

Als een schuldenaar niet kan betalen en er wordt beslag gelegd op zijn inboedel terwijl de kosten hiervoor ook nog hoger zijn dan de baten, zorgt het beslag alleen maar voor meer schulden. De schuldenaar zal dan op onevenredig zware wijze in zijn belangen worden getroffen door het beslag. Wordt een beslag echter gelegd om te voorkomen dat een schuld verder oploopt, dan kan dit onder omstandigheden ook in het belang van de schuldenaar zijn. Het voorkomt dat zijn schuld groter

³ [Kamerstukken II 2018-2019, 35225, nr. 3.](#)

wordt, waardoor de schuldenaar niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen hoeft te worden getroffen. Hierbij kan worden gedacht aan beslag en executie van een motorrijtuig om te voorkomen dat de motorrijtuigenbelasting doorloopt.

De bepaling sluit aan bij de uitspraak van de Hoge Raad waarin hij oordeelde dat de vraag of het leggen van een conservatoir beslag vexatoir is, moet worden beantwoord aan de hand van de concrete omstandigheden ten tijde van de beslaglegging, waaronder de hoogte van de te verhalen vordering, de waarde van de beslagen goederen en de eventueel onevenredig zware wijze waarop de schuldenaar door het beslag op een van die goederen in zijn belangen wordt getroffen (zie HR 24 november 1995, NJ 1996, 161 (Tromp/Regency)). Uit dit arrest volgt dat beslag op roerende zaken alleen als drukmiddel mag worden gebruikt indien aannemelijk kan worden gemaakt dat de schuldenaar de vordering wel kan voldoen maar om hem moverende redenen de vordering niet wil voldoen. De voorgestelde regeling sluit daarnaast aan bij een uitspraak van het Hof Leeuwarden (Hof Leeuwarden, 20 april 2010, ECLI:NL:GHLEE:2010:BM2233, r.o. 9). Het hof bepaalde dat een schuldeiser misbruik maakte van zijn bevoegdheid door zijn vordering (na het leggen van executoriaal beslag) op zaken van zijn schuldenaar te verhalen, indien te verwachten valt dat de opbrengst van de executoriale verkoop van die zaken zelfs onvoldoende zal zijn om de aan de executie verbonden kosten te compenseren. Ook het Hof Amsterdam (uitspraak van 28 augustus 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:3210) oordeelde in een tuchtzaak dat er van beslag diende te worden afgezien in dat geval: «Het hof is dan ook (...) van oordeel dat de gerechtsdeurwaarder dermate sterke aanwijzingen had dat het door hem gelegde bankbeslag geen soelaas zou bieden om tot verhaal van de vordering van zijn opdrachtgever te komen, dat hij vanwege de daaraan voor klager verbonden kosten en overlast van het leggen daarvan had behoren af te zien.» De deurwaarder zal er op moeten toezien dat er geen beslag wordt gelegd in strijd met de wet. Hij zal zijn dienst moeten weigeren als de schuldeiser wil dat er een beslag wordt gelegd terwijl dit er niet toe leidt dat de vordering wordt voldaan maar slechts tot gevolg heeft dat de schuld van de schuldenaar verhoogd wordt en de schuldenaar hierdoor op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen. De wettelijke verankering zorgt ervoor dat de deurwaarder zich kan beroepen op de voorgestelde bepaling bij het weigeren van zijn medewerking. Wordt er beslag gelegd in strijd met dit artikel, dan kan door de schuldenaar een executiegeschil worden gestart.

7.1.2. Consultatie

In de consultatie is steun te vinden voor de voorgestelde regeling door Sociaal Werk Nederland, de Rvdr en de NVvR. De KBvG steunt de doelstelling van de bepaling, maar vindt de bepaling zelf onnodig en ongewenst. De KBvG is ten eerste van mening dat het voor de gerechtsdeurwaarder ongewis wordt in welke situaties hij nog tenuitvoerleggingsmaatregelen kan treffen zonder in strijd met de wet te handelen. De KBvG noemt een aantal situaties waarin er volgens hen sprake is van een «grijs gebied». Deze situaties zien met name op gevallen waarin er sprake is van beslag op onroerende zaken. Bij onroerende zaken zal het in weinig gevallen mogelijk zijn om redelijkerwijs te voorzien dat de kosten van het beslag en de executie aanmerkelijk hoger zijn dan de baten. Het is bijvoorbeeld niet mogelijk om te achterhalen wat de hoogte van de hypotheek is die rust op een onroerende zaak. Er is er daarom voor gekozen de bepaling te beperken tot beslag op roerende zaken, niet zijnde registergoederen. Dit is gebeurd door de bepaling te verplaatsen naar de afdeling die voor deze beslagobjecten geldt.

Ten tweede vindt de KBvG het «niet per definitie onwenselijk indien enige mogelijkheid tot het uitoefenen van pressie blijft bestaan». De KBvG wijst in dit verband op het onderscheid tussen «niet-willers» en «niet-kunners». Gelet op dit commentaar wordt onderscheid gemaakt tussen «niet-willers» en «niet-kunners». In het artikel wordt een uitzondering gemaakt op de hoofdregel, specifiek met het oog op deze «niet-willers». In het artikel is toegevoegd dat beslag en executie wel mogelijk is als de schuldeiser aannemelijk kan maken dat de schuldenaar door het beslag en de executie niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen. Er is bijvoorbeeld sprake van een «niet-

willer» als de schuldenaar beschikt over vermogensbestanddelen in het buitenland waarmee de schuldenaar de vordering kan voldoen en waarop de schuldeiser zich niet of zeer lastig zou kunnen verhalen. Daarnaast kan door middel van het opvragen van rekeninginformatie worden achterhaald of de schuldenaar een bankrekening bij een bepaalde bank heeft. Dit leidt ook tot meer mogelijkheden tot verhaal. Het voorgestelde artikel is dus niet bedoeld om «niet-willers» te beschermen, maar juist bedoeld om te voorkomen dat de schuld van «niet-kunners» nog verder oploopt. Dit geldt ook voor kleine zelfstandigen waar de Algemene Vereniging voor Belastingdeurwaarders en Belastinginvorderaars (hierna: AVB) op wijst. De AVB is van mening dat het uithollen van beslagmogelijkheden concurrentievervalsing in de hand werkt en voorziet o.a. problemen voor het nakomen van verplichtingen van ondernemers onderling. Ik wil erop wijzen dat de bepaling juist bedoeld is voor de gevallen waarin de schuldenaar onvoldoende vermogen heeft waarop de schuldeiser zich kan verhalen. Pressie uitoefenen heeft dan weinig zin, omdat er geen vermogen is om de vordering te voldoen.

Ten derde werkt volgens de KBvG, de NOvA en het compendium de bestaande jurisprudentie over artikel 3:13 BW voldoende om excessen bij de tenuitvoerlegging van beslag- en executiemaatregelen te reguleren. Zij raden daarom invoering van de bepaling af. In de praktijk komt het echter nog steeds voor dat een beslag uitsluitend als pressiemiddel wordt gebruikt en iemand met problematische schulden wordt gedwongen om een manier te vinden om de vordering op enigerlei wijze te voldoen, terwijl de daarvoor benodigde aflossingscapaciteit eenvoudigweg ontbreekt, waardoor de schuldenaar dieper in de financiële problemen komt. De drempel om in dit kader een executiegeschil aan de rechter voor te leggen is voor een schuldenaar met problematische schulden hoog. De Landelijke Cliëntenraad wijst er in haar advies daarom op dat een dergelijke bepaling nodig is.

De NVB is van mening dat met een algemeen beslagverbod als de kosten hoger zijn dan de baten de belangen en rechten van de schuldeiser onder omstandigheden te veel worden ingeperkt. Daarom pleit de NVB voor het schrappen van de voorgestelde bepaling. Als alternatief pleit de NVB voor het ten laste van de schuldeiser laten komen van de voorzienbaar hogere kosten. Dit alternatief is niet overgenomen. Het zou ertoe leiden dat het afhankelijk wordt van de vermogenspositie van de schuldeiser of hij – ondanks dat de schuldenaar geen aflossingscapaciteit heeft – toch over kan gaan tot beslaglegging en executie. Een schuldeiser met meer vermogen zou dan meer mogelijkheden hebben een schuldenaar tot betaling te dwingen dan een minder vermogende schuldeiser. Dit is een ongewenste uitkomst en daarom is deze suggestie niet overgenomen.

De Landelijke Cliëntenraad vraagt of buitengerechtelijke kosten (niet zijnde incassokosten) vallen onder de kosten van het beslag. Ook stellen zij voor om normbedragen vast te leggen voor de buitengerechtelijke kosten. Het voorgestelde artikel bepaalt dat beslaglegging niet is toegestaan als redelijkerwijs is te voorzien dat de opbrengst die gerealiseerd kan worden bij het verhaal op die goederen minder bedraagt dan de kosten van de beslaglegging en de daaruit voortvloeiende executie. De buitengerechtelijke kosten vallen niet onder de kosten van de beslaglegging en de executie. Deze kosten kunnen erg verschillen per geval en per vordering en worden niet in alle gevallen gemaakt. Het gaat in het voorgestelde artikel alleen om de kosten van ambtshandelingen die bij de beslaglegging worden gemaakt, zoals de kosten van het beslagexploot en het houden van een veiling waar al normbedragen voor zijn vastgelegd. Het bedrag dat maximaal mag worden gerekend door de bank voor het afgeven van een derdenverklaring zal wel worden vastgelegd. Dit zal gebeuren bij algemene maatregel van bestuur.

(...)

10.3. Administratieve lasten en regeldruk

(...)

Het derde uitgangspunt, dat beslaglegging ter verhaal dient, wordt in het wetsvoorstel verankerd door te bepalen dat beslaglegging niet toegestaan is als redelijkerwijs voorzienbaar is dat de kosten van het beslag en de executie hoger zijn dan de opbrengst van de executie, tenzij de schuldeiser aannemelijk kan maken dat de schuldenaar door het beslag en de executie niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen. Het beslag werkt in dit geval kostenverhogend en schaadt de schuldenaar onevenredig zwaar. Dit uitgangspunt beschermt de schuldenaar met problematische schulden waarbij beslag uitsluitend als pressiemiddel wordt gebruikt. In dat geval is een beslag niet meer mogelijk, hetgeen zorgt voor minder lasten voor de schuldenaar. Ook geeft de wettelijke regeling de deurwaarder houvast om zijn dienst te weigeren. Nu zal hij een dergelijke afweging ook al moeten maken. De nieuwe bepaling biedt hem meer houvast. Voor de schuldeiser kan het ertoe leiden dat het leggen van beslag niet mogelijk is. In veel gevallen zou een beslag echter weinig hebben opgeleverd, omdat het gaat om de gevallen waarin de schuldenaar weinig tot niks van waarde heeft waarop de schuldeiser zich kan verhalen. Het valt in die gevallen niet te verwachten dat de vordering van de schuldeiser zou worden voldaan door het beslag en de executie.

Artikelsgewijze toelichting

(...)

Onderdeel B (artikel 435)

De wijziging ziet op het verwijderen van de woorden «te gelijker tijd» uit het eerste lid. Het huidige artikel 435 stelt dat het aan de schuldeiser vrij staat om tegelijkertijd beslag te leggen op alle voor beslag vatbare goederen, waartoe hij bevoegd is zijn vordering te verhalen. De schuldeiser kan op grond hiervan beslag leggen op het gehele vermogen van de schuldenaar en dit vervolgens executeren. Hij moet hierbij wel in het oog houden dat beslaglegging vexatoir kan zijn als er veel meer goederen worden beslagen dan nodig is voor het verhaal van zijn vordering. Deze nuance volgt thans echter niet uit de wettekst, omdat de woorden «te gelijker tijd» lijken te suggereren dat beslaglegging op het gehele vermogen altijd is toegestaan. Daarom worden deze woorden geschrapt. De schrapping sluit aan bij het derde uitgangspunt van dit wetsvoorstel dat beslag en executie niet uitsluitend als pressiemiddel dienen te worden gebruikt. Bij de keuze van het beslagobject dient te worden gekeken naar welk beslag het mogelijk maakt om bij een executieverkoop de vordering te verhalen en niet naar welk beslag voor de meeste pressie zorgt op de schuldenaar.

(...)

Onderdeel E (artikel 441)

Het derde uitgangspunt van dit wetsvoorstel is dat verhaalsbeslag ter verhaal dient en niet louter mag worden ingezet als pressiemiddel. Dit onderdeel verankert dit in de wet. In artikel 435 Rv is bepaald dat het de schuldeiser vrij staat beslag te leggen op alle voor beslag vatbare goederen waartoe hij bevoegd is zijn vordering te verhalen. Dit kan er echter toe leiden dat er beslag wordt gelegd op goederen die van zo'n geringe waarde zijn dat de beslaglegging zelf duurder is dan de opbrengst die gerealiseerd kan worden bij de verkoop van de goederen. Denk hierbij aan beslag op een inboedel voor een vordering van € 1.000,-. Stel dat de inboedel € 500,- oplevert, maar de kosten van de beslaglegging zijn € 500,- en de kosten van de executie zijn tevens € 500,-. De schuldeiser heeft dan € 1.000,- aan kosten gemaakt voor een executieopbrengst van € 500. De meerkosten van € 500,- zal hij proberen te verhalen op de schuldenaar. De beslaglegging en de daaropvolgende executie hebben niets opgeleverd voor de schuldeiser maar slechts geleid tot een verhoging van de

schuld van de schuldenaar, hetgeen niet de bedoeling is van een beslaglegging. Het doel van de beslaglegging is om door middel van verhaal op het goed een vordering voldaan te krijgen. Als de kosten van de beslaglegging en de executie echter hoger zijn dan de baten, dragen deze niet bij aan de voldoening van de vordering. De beslaglegging wordt dan niet gebruikt ter verhaal maar louter als pressiemiddel om de schuldenaar te bewegen om manieren te vinden om de vordering te voldoen, ook als de schuldenaar over geen enkele afloscapaciteit beschikt. Lost hij dan toch af, dan betekent dit dat hij onder het bestaansminimum raakt.

Uiteraard is niet in alle gevallen te voorzien wat de opbrengst van een executie zal zijn. Het kan moeilijk zijn om de waarde van een goed of meerdere goederen tezamen vooraf in te schatten. In het voorstel is daarom in artikel 441 bepaald dat beslag op roerende zaken niet zijnde registergoederen alleen dan achterwege dient te blijven als redelijkerwijs voorzienbaar is dat de kosten de baten aanmerkelijk overstijgen. Deze afweging dient de schuldeiser, eventueel in overleg met de deurwaarder, vooraf te maken. Er moet hierbij wel sprake zijn van een aanmerkelijk verschil tussen de kosten en de baten. Een miniem verschil is niet te voorzien. In het geval van het hiervoor genoemde beslag op inboedel kan in veel gevallen worden verwacht dat er geen sprake is van goederen die tezamen een hoge opbrengst hebben bij een executieverkoop. In dat geval zal de schuldeiser geen opdracht moeten geven tot beslaglegging op de inboedel. Doet de schuldeiser dit toch, dan kan door de schuldenaar opheffing van het beslag worden gevorderd of kan een executiegeschil worden gestart.

Op dit uitgangspunt wordt een uitzondering gemaakt voor het geval de schuldeiser aannemelijk kan maken dat de schuldenaar door het beslag en de executie niet op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen. Een schuldenaar die niet wil betalen, maar wel kan betalen, zal niet snel op onevenredig zware wijze worden getroffen door een beslag op goederen die bij een executie minder opbrengen dan de kosten die met de beslaglegging en de executie gemoeid zijn. Hierbij moet gedacht worden aan de situatie dat de schuldenaar bijvoorbeeld nog vermogensbestanddelen in het buitenland heeft waarop de schuldeiser vanwege de grensoverschrijdende problematiek moeilijk verhaal kan halen. De schuldenaar dient dan die vermogensbestanddelen aan te wenden om de vordering te voldoen. Een schuldenaar die geen andere vermogensbestanddelen heeft, kan dit niet. Voor hem zal een beslag op bijvoorbeeld zijn inboedel alleen maar tot een verhoging van zijn schuld leiden, hetgeen hem op onevenredig zware wijze zal treffen. Een beslag dat gelegd is om te voorkomen dat een schuld verder oploopt, hoeft er niet altijd voor te zorgen dat de schuldenaar op onevenredig zware wijze in zijn belangen wordt getroffen. Het kan de schuldenaar ook helpen, doordat het voorkomt dat zijn schuld nog groter wordt. Hierbij moet niet gedacht worden aan de wettelijke rente die ervoor kan zorgen dat een schuld telkens procentueel oploopt, maar aan het geval waarin een beslag (en aansluitend de executie) ervoor zorgt dat betaling op grond van de wet of een overeenkomst niet meer nodig is, doordat het goed is verkocht. Denk hierbij aan een beslag en de executie van een motorrijtuig om te voorkomen dat de motorrijtuigenbelasting doorloopt.

De voorgestelde wijziging is opgenomen in de afdeling die geldt voor roerende zaken die geen registergoederen zijn. Hierdoor geldt de regeling alleen voor deze goederen. Het afgiftebeslag valt niet onder de regeling, omdat er hierbij geen sprake is van verhaal. Door de voorgestelde wijziging van artikel 702 Rv geldt de regeling ook voor alle soorten van conservatoir beslag. In het geval van conservatoir beslag zal de rechter voorafgaand aan het beslag toetsen of het beslag voldoet aan de proportionaliteits- en subsidiariteitseisen en aan de voorgestelde bepaling. Geeft de rechter een beslagverlof af, dan kan de deurwaarder dit ten uitvoer leggen en is niet redelijkerwijs voorzienbaar dat het beslag puur als pressiemiddel wordt gebruikt.

(...)

Nota naar aanleiding van het verslag:⁴

(...)

Het verheugt mij zeer dat ook de andere uitgangspunten op steun van vrijwel alle fracties kunnen rekenen. Het gaat dan om het tweede uitgangspunt dat de beslaglegging en de daaruit voortvloeiende executie zo effectief en efficiënt mogelijk moeten plaatsvinden en het derde uitgangspunt dat, indien beslag dient ter verhaal, het niet louter mag worden ingezet als pressiemiddel. De leden van de VVD-fractie merken bij dit derde uitgangspunt terecht op dat niet moet worden vergeten dat het basisbeginsel in ons rechtsverkeer is dat mensen die (financiële) verplichtingen aangaan, deze ook moeten nakomen. Als de schuldenaar niet vrijwillig aan een executorial titel voldoet, heeft de schuldeiser het recht zijn vordering door tussenkomst van een deurwaarder gedwongen te verhalen op het vermogen van de schuldenaar, hetgeen ook met het wetsvoorstel zo blijft. Dit recht is evenwel niet absoluut. Voorkomen moet worden dat de schuldenaar door de tenuitvoerlegging niet meer in zijn bestaansminimum kan voorzien of dat de schuld van de schuldenaar door de wijze van tenuitvoerlegging alleen maar oploopt. Beslag en executie dienen om ervoor te zorgen dat de vordering van de schuldeiser wordt voldaan. Een beslag mag niet puur als pressiemiddel worden gebruikt bij een schuldenaar die over onvoldoende vermogen beschikt waardoor er niets te verhalen is. Het is niet de bedoeling dat die schuldenaar onder druk van een beslaglegging nieuwe schulden aangaat die hij ook niet zal kunnen voldoen. Het is noch in het belang van de schuldenaar, noch in het belang van de schuldeiser(s) als door de wijze van tenuitvoerlegging de schulden enkel toenemen. Het wetsvoorstel werkt dit beginsel uit door een bepaling op te nemen over het afzien van beslag op roerende zaken in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) indien redelijkerwijs voorzienbaar is dat de kosten van de executie de baten zullen overstijgen.

(...)

5. Uitgangspunt 3: beslaglegging dient niet uitsluitend als pressiemiddel te worden ingezet

De leden van de VVD-fractie merken op dat het wetsvoorstel beoogt te regelen dat verhaalsbeslag ter verhaal moet dienen en niet louter mag worden ingezet als pressiemiddel. Dat doel wil de regering bereiken door in de wet op te nemen dat zaken niet in beslag mogen worden genomen als redelijkerwijs voorzienbaar is dat de opbrengst die gerealiseerd kan worden door het verhaal op die zaken minder is dan de kosten van de beslaglegging en de daaruit voortvloeiende executie. Zij vragen op welke wijze wordt bepaald of dit redelijkerwijs voorzienbaar is. Zij menen dat dit niet zo eenvoudig is vast te stellen. Deze leden begrijpen dat een executiegeschil kan worden gestart als in strijd met het bovenstaande uitgangspunt wordt gehandeld. Zij vragen hoe dit in zijn werk gaat. Tevens vragen zij of deze maatregel niet voor veel onduidelijkheid en juridische procedures zorgt en of het niet juist goed is als het mogelijk blijft enige pressie uit te oefenen, bijvoorbeeld voor kleine ondernemers die vaak te kampen hebben met lastige schuldenaren. Daarnaast vragen zij of de regering met kleine ondernemers heeft gesproken over dit onderdeel van haar wetsvoorstel en hoe de regering reageert op de kritiek vanuit het veld, zoals de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG), op dit punt. Zij vragen of de regering het met de kritiek eens is en zo ja, of de regering dan bereid is dit punt van haar wetsvoorstel te laten vallen. Zo nee, dan vernemen zij graag waarom niet.

Het beginsel dat niet mag worden overgegaan tot beslag en executie van roerende zaken indien redelijkerwijs voorzienbaar is dat het beslag en de executie meer kosten dan baten zal opleveren, heeft tot doel om te voorkomen dat oneigenlijke druk wordt uitgeoefend op schuldenaren die niet beschikken over afloscapaciteit. Als de executie meer kost dan dat deze oplevert zal de totale

⁴ [Kamerstukken II 2019-2020, 35225, nr.6.](#)

schuldenlast alleen maar toenemen. Beslag is een middel om een executoriale titel gedwongen ten uitvoer te kunnen leggen op het moment dat de schuldenaar niet uit eigen beweging aan de titel voldoet. Met beslag en executie is dus per definitie pressie gemoeid en dit blijft ook zo na invoering van de voorgestelde regeling. Ik ben het ook eens met de KBvG dat daadwerkelijke executie van het beslag het ultieme middel is en dat een beslaglegging vaak ook indirect tot nakoming kan leiden. Het komt immers regelmatig voor dat er nadat er beslag is gelegd alsnog een minnelijke oplossing wordt bereikt. Het wetsvoorstel doet hier niets aan af. Wat het wetsvoorstel wel doet, is ervoor zorgen dat beslaglegging en executie alleen maar mag als de vordering daarmee ook daadwerkelijk verhaald kan worden. Indien redelijkerwijs voorzienbaar dat de tenuitvoerleggingsmaatregel enkel schuldophogend werkt, is daar noch de schuldenaar, noch de schuldeiser mee gebaat. Dit sluit aan bij het door de KBvG geformuleerde uitgangspunt dat *«als kan worden vastgesteld dat de schuldenaar in het geheel niet kan voldoen, het uitoefenen van pressie en daarmee dus het leggen of vervolgen van een beslag zinloos en onder omstandigheden onrechtmatig is»*. Dit geldt ongeacht of er al dan niet sprake is van een lastige schuldenaar of een kleine ondernemer. Het is mogelijk dat niet eenvoudig vast te stellen is wat het beslag en de executie naar verwachting aan opbrengst zullen opleveren. In dat geval kan ook niet redelijkerwijs worden voorzien of de met het beslag en de executie gemoeide kosten de opbrengst zullen overstijgen. Beslaglegging blijft dan mogelijk, want er is geen sprake van een situatie waarin *«redelijkerwijs voorzienbaar is dat de opbrengst die gerealiseerd kan worden door het verhaal op die zaken minder bedraagt dan de kosten van de beslaglegging en de daaruit voortvloeiende executie dat de opbrengst die gerealiseerd kan worden door het verhaal op die zaken minder is dan de kosten van de beslaglegging en de daaruit voortvloeiende executie»*. De afweging is in de eerste plaats een objectieve. Wanneer uit wordt gegaan van zo'n € 1.000 aan kosten bij een gemiddelde executieverkoop, kan eenieder voorzien dat een beslag op een inboedel alleen meeropbrengst oplevert als er bijzondere objecten aanwezig zijn in de inboedel. De deurwaarder kan zich toegang tot de woning laten verschaffen om zich te vergewissen of er dergelijke bijzondere verhaalsobjecten in de inboedel aanwezig zijn.

Een schuldenaar die meent dat een zaak in strijd met een beslagverbod in beslag is genomen, zal de deurwaarder verzoeken om het beslag op te heffen. Als de deurwaarder dit weigert, zal de schuldenaar zich tot de rechter moeten wenden. In beginsel zal dit de voorzieningenrechter van de rechtbank zijn, tenzij het de tenuitvoerlegging betreft van een executoriale titel waarvan de beoordeling ten gronde aan de kantonrechter is voorbehouden. In dat geval kan het geschil op grond van het artikel 438, tweede lid (nieuw), in dit wetsvoorstel ook worden voorgelegd aan de kantonrechter om een spoedvoorziening te verkrijgen.

(...)